

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Економіко-гуманітарний інститут.
Факультет економіки та управління
(повне найменування інституту, факультету)

Фінанси, банківська справа та страхування
(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи)

магістра

(ступінь вищої освіти)

на тему **Принципи та основні критерії побудови ефективної системи
бюджетування на підприємстві**

Виконав: студент(ка) 6 курсу, групи ФЕУ- 118

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування »
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізація)

Фінанси і кредит

Донченко О.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник Андрющенко І.Є.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Донченко Р.В.

(прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет ЕГІ, ФЕУ

Кафедра Фінанси, банківська справа та страхування

Рівень вищої освіти (освітній ступінь) магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва)

Освітня програма (спеціалізація) _____

Фінанси і кредит

(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« 12 » 12 2019 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Донченко Ольга Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема проекту (роботи) Принципи та основні критерії побудови
активної системи бюджетування на підприємстві

Виконавець проекту (роботи) Андрющенко І.Є., д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом закладу вищої освіти від « 11 » 09 20 19 року № 212

Строк подання студентом проекту (роботи) 23.11.2019

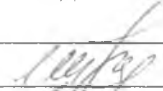
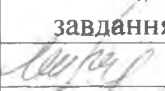
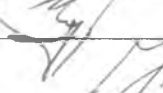
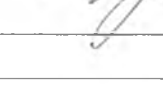
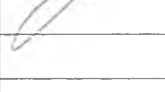
Вихідні дані до проекту (роботи) Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про
фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно
робити) Розділ 1. Теоретико-методологічні аспекти бюджетування на підприємстві.
Розділ 2. Організація та методика бюджетування на прикладі ТОВ «Стратегічний
анс безпеки Центр-А». Розділ 3. Шляхи вдосконалення системи бюджетування на
підприємстві. Розділ 4. Охорона праці та безпека у надзвичайних
ситуаціях.

Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Рис. 3.1. Особливості альтернативних підходів до бюджетування Рис. 3.2
пропонується стратегія автоматизації бюджетування Рис.3.3. Модель фінансового
контролінгу Рис. 3.4. Пропонована структура служби контролінгу ТОВ «Центр-А»
Рис. 3.5 Функціонально-організаційні зв'язки в рамках контролінгу Рис. 3.6.
структурно-логічна модель бюджетування на основі контролінгу

Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	приймав виконане завдання
1	Андрющенко І.Є., д.е.н., проф.		
2	Андрющенко І.Є., д.е.н., проф.		
3	Андрющенко І.Є., д.е.н., проф.		
4	Журавель С.М., ст.. викладач		
Формо-контролер	Чередниченко Н.О., ст.викладач		

Завдання видачі завдання « 15 » 02 2019 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
Збір матеріалу на проектування	20.02.2019 – 01.03.2019	
Групування та аналіз зібраного матеріалу.	01.03.2019 – 10.04.2019	
Уточнення завдань проектування	10.04.2019 – 05.06.2019	
Виконання теоретичної частини роботи	05.06.2019 – 01.09.2019	
Виконання графічної частини роботи	01.09.2019 – 10.10.2019	
Написання та оформлення дипломної магістерської роботи	10.10.2019 – 25.10.2019	
Перевірка роботи керівником, консультантами	23.11.2019	
Попередній захист роботи	09.12.2019	
Переплітання оформлення дипломної магістерської роботи	18.12.2019	
Захист роботи у ЕК		

Студент(ка)

 Андрющенко І.Є.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

 Андрющенко І.Є.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Донченко О.О. Принципи та основні критерії побудови ефективної системи бюджетування на підприємстві. – Дипломна магістерська робота.

Дипломна магістерська робота зі спеціальності 072 магістр фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Запорізька політехніка» 2019.

Магістерська дипломна робота присвячена розробці теоретико-методологічних підходів та практичних рекомендацій щодо побудови ефективної системи бюджетування на підприємстві.

Розглянуто питання системи бюджетування на підприємстві та її основних принципів, розкрито сутність та завдання та методи бюджетування в системі фінансового управління на підприємстві.

Проведено аналіз і надано оцінку фінансового стану підприємства, проаналізовано його фінансову стійкість та ефективність управління, складені бюджети підприємства. Проаналізовано можливості підвищення ефективності бюджетування на підприємстві. Визначені основні проблеми та шляхи по вдосконаленню ефективної системи бюджетування на підприємстві.

Ключові слова: БЮДЖЕТУВАННЯ, БЮДЖЕТ, АНАЛІЗ, ПРИНЦИПИ БЮДЖЕТУВАННЯ, МОДЕЛЬ ДЮПОН, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ЗВІТНІСТЬ, МЕТОДИ, ПРОБЛЕМИ, ПЛАНУВАННЯ, АВТОМАТИЗАЦІЯ, КОНТРОЛІНГ

ANNOTATION

Donchenko O.O. Principles and main criteria for developing an effective budgeting system at an enterprise. Master's thesis work.

Master's Degree in Specialty 072 Master of Finance, Banking and Insurance, National University of Zaporizhia Polytechnic in 2019.

The master's thesis is devoted to the development of theoretical and methodological approaches and practical recommendations for building an effective budgeting system at the enterprise.

The questions of the budgeting system at the enterprise and its basic principles are considered, the essence and tasks and methods of budgeting in the system of financial management at the enterprise are revealed.

The analysis is carried out and the estimation of the financial state of the enterprise is given, its financial stability and management efficiency are analyzed, the budgets of the enterprise are drawn up. Possibilities of increase of efficiency of budgeting at the enterprise are analyzed. The main problems and ways to improve the effective budgeting system at the enterprise are identified.

Keywords: BUDGETING, BUDGET, ANALYSIS, BUDGETING PRINCIPLES, DUPON MODEL, FINANCIAL STATUS, ACCOUNTING, METHODS, PROBLEMS, PLANNING, PLANNING

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ДО ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Донченко О.О., Андрющенко І.Є. Теоретичні аспекти та принципи бюджетування на підприємстві. Стратегії інноваційного розвитку економіки: проблеми, перспективи, ефективність, Київ, 2019, С. 50-52

2. Донченко О.О., Андрющенко І.Є. Бюджетування, як напрямок удосконалення систем управління діяльністю підприємства. Інфраструктура ринку, №35, Одеса, 2019. С. 196-201

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ

ВДТ – візуальний дисплейний термінал

ДСТУ – державний стандарт України;

ЕОМ – електронно-обчислювальна машина

ПДВ – податок на додану вартість

ПК – персональний комп'ютер;

ПП – податок на прибуток

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;

ЦФВ – центри фінансової відповідальності;

ТЗ – технічне забезпечення.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

ВСТУП 10

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ 13

1.1. Сутність і основні принципи бюджетування у діяльності підприємства 13

1.2. Методи та етапи впровадження системи бюджетування 20

1.3. Види бюджетів підприємства 29

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СТРАТЕГІЧНИЙ АЛЬЯНС БЕЗПЕКИ ЦЕНТР-А» 41

2.1. Загальна характеристика ТОВ «Стратегічний альянс безпеки Центр-А» 41

2.2. Аналіз фінансового стану ТОВ «Стратегічний альянс безпеки Центр-А» 45

2.3. Технологія квартального бюджетування підприємства 55

2.4. Фінансові рішення на основі бюджетів 85

2.5. Ефективність фінансового управління 91

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ 97

3.1. Проблеми впровадження системи бюджетування на підприємствах 97

3.2. Інноваційні концепції бюджетування 103

3.3. Напрями удосконалення системи бюджетування 111

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	131
4.1. Аналіз потенційних небезпек	131
4.2. Заходи по забезпеченню безпеки	133
4.3. Заходи з виробничої санітарії і гігієни праці	136
4.4. Заходи безпеки у надзвичайних ситуаціях	144
ВИСНОВКИ	150
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	156
Додаток А. Форми фінансової звітності	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карпов А.Є., Бюджетування як інструмент управління. Москва : Результат і якість, 2007. 531 с.
2. Бланк И. А. Управление денежными потоками. Киев : Эльга, 2002. 736 с.
3. Немирівський І.Б., Старожукова І.А. Бюджетування: від стратегії до бюджету – покрокове керівництво Москва : Вільямс, 2006. 512 с.
4. Минченкова О.Ю. Управление персоналом : система бюджетирования. Москва : КНОРУС, 2008. 224 с.
5. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2000. 412 с.
6. Гуцал О.П. Науково-теоретичні основи бюджетування витрат на персонал, 2015. *Економічні науки*. 2015. №2. С. 110-117.
7. Поліщук С.В. Сутнісний аспект та аналіз підходів до організації бюджетування. *Інноваційна економіка*. 2013. №8. С. 331-338.
8. Терещенко О.О. Теоретичні засади бюджетування на підприємстві. *Фінанси України*. 2001. № 11. С. 17–23.
9. Бень Т.Г., Довбня С.Б. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств. *Фінанси України*. 2000. № 7. С. 48–55.
10. Харко А.Ю. Бюджетування у процесі управління фінансовою діяльністю підприємства. *Фінанси України*. 2001. № 9. С. 87–91.
11. Погорелов О.С. Міжнародний досвід організації бюджетування *Міжнародні економічні відносини України в умовах інтеграційних процесів: стан, проблеми та перспективи розвитку*. Дубляни, 2017. С. 112-118.
12. Батенко Л.П., Зінкевич Т.О. Основи бюджетування. Київ : КНЕУ, 2010. 202 с.

13. Білик М. Д., Белялов Т. Є. Фінансове планування на підприємстві: навчальний посібник. Київ : ПанТот, 2015. 436 с.
14. Вініченко М.М. Визначення цільової функції бюджетування. *Фінанси України*. 2009. № 6. С. 119—124.
15. Онищенко С.В. Упровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах. *Фінанси України*. 2003. № 4. С. 45-49.
16. Бугай В.З. Аспекти бюджетування в управлінні господарською діяльністю на підприємстві *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. Запоріжжя. 2010. №4. С. 10-16.
17. Гаврилова О. Типичные ошибки процесса бюджетирования. *Консультант*. 2009. № 3. С. 30-32.
18. Савчук В.П. Управление прибылью и бюджетирование. Москва : БИНОМ, 2005. 432 с.
19. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 504 с.
20. Куцик П.О. Бюджетування як основна складова оперативного планування та фінансового контролінгу вищих навчальних закладів. *Економічні науки*. Луцьк, 2010. № 7. С. 192 – 201.
21. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. Київ : Знання, 2006. 439 с.
22. Власова Н.О., Круглова Н.О., Безгінова Л.І Фінанси підприємств. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 271 с.
23. Кузьмін О.Є. Бюджетування на підприємстві : навч. посіб. для студ. вузів Київ : Кондор, 2008. 312 с.
24. Букреєва Д. С. Трансформація процесу бюджетування, як інструменту підвищення ефективності контролінгу на промисловому підприємстві, з використанням оптимізаційних блоків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. №23. С. 59-63.
25. Букреєва Д. С. Фактори прямого впливу на показники бюджету підприємства, як основного інструментарію механізму контролінгу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. №12. С. 127-132.

26. Висоцька А.В. Управління прибутком на підприємстві та шляхи його покращання. *Технології та дизайн*. 2013. № 1. С. 1 – 7.
27. Денисенко Л.О. Шляхи поліпшення процесу формування прибутку на підприємстві. *Технології та дизайн*. 2013. № 1. С. 1-9.
28. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1. С. 75-85.
29. Бочаров В.В. Коммерческое бюджетирование. Санкт-Петербург : Питер, 2003. 368с.
30. Бочаров В.В. Финансовое моделирование. Санкт-Петербург : Питер, 2000. 487с.
31. Стоянова Е.С., Штерн М.Г. Финансовый менеджмент для практиков: краткий профессиональный курс. Москва : Перспектива, 2008. 239с.
32. Тренев Н.Н. Управление финансами: учебное пособие. Москва : Финансы и статистика, 2010. 496с.
33. Федик П., Демчишин О., Заклекта О. Людський фактор у впровадженні бюджетного планування вітчизняних підприємств // Україна: аспекти праці. 2005. №5. С. 47-51.
34. Фролов Е.А., Рабынина Ю.Б., Олейник М.А. Основы коммерческого бюджетирования в условиях рыночной экономики. *Економіка. Фінанси. Право*. 2004. № 3. С. 24-27
35. Момрак О.Н. Бюджетирование как прогрессивный способ повышения эффективности работы предприятий. *Економіка. Фінанси. Право*. 2003. № 8. С.17-19.
36. Онищенко С. Бюджетування в системі фінансового управління підприємством. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2006. № 6. С. 42-52.
37. Онищенко С.В. Упровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах. *Фінанси України*. 2003. № 4. С.45-51.
38. Осипова Л.В. Синяева И.М. Основы коммерческой деятельности. Москва : ЮНИТИ, 2007. 324с.

39. Партин Г.О. Бюджетування у системі управління витратами підприємства. *Фінанси України*. 2003. № 5. С.50-54.
40. Годин А.М. Бюджет и бюджетная система. Москва : Издательский дом Дашков и К, 2001. 276 с.
41. Дрозбина Л.А. Финансы. Москва : ЮНИТИ, 2002. 527 с.
42. Дроченко О.Б. Принципы эффективного бюджетирования. *Финансовый директор*. 2002. №5 С. 56-65.
43. Циба Т.Є. Особливості і механізм стратегічного планування. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 2. С. 159-173.
44. Чистяк Л.В., Касьян О.В. Тенденции развития и перспективы бюджетирования в отечественной практике. *Економіка. Фінанси. Право*. 2005. № 9. С. 11-13.
45. Зятковський І.В. Бюджетування як основа впровадження контролінгу на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. №4. С.48-52.
46. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин ДСанПІН 3.3.2.007-98. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98> (дата звернення: 27.10.2019).
47. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень ДСН 3.3.6.042- 99, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va042282-99> (дата звернення: 27.10.2019).
48. Закон України «Про охорону праці», [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12> (дата звернення: 27.10.2019).
49. Державні стандарти України з питань пожежної безпеки, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://build.org.ua/docs/pojbezpeka6_4-derzhavni-standarti-ukrayini-z-pitan-pozhezhnoyi-bezpeki.html (дата звернення: 27.10.2019)
50. Положення «Про єдину державну систему цивільного захисту», [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п> (дата звернення: 28.10.2019).